

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOM STRUČNOM NADZORU U MUZEJU GRADA ŠIBENIKA, 3. do 5. travnja 2017.

Na poziv gospodina Željka Krnčevića, ravnatelja Muzeja grada Šibenika, od 3. do 5. travnja, djelatnice Hrvatskog povijesnog muzeja iz Zagreba viša dokumentaristica Jelena Balog Vojak, viša informatičarka Zdenka Šinkić i Nataša Mataušić, muzejska savjetnica, matičarka za povijesne muzeje druge razine - obavile su, sukladno propisanim zakonskim odredbama, stručni nadzor nad radom Muzeja.

Muzej grada Šibenika je kompleksni muzej koji se sastoji od Arheološkog, Etnografskog, Kulturno povijesnog i Odjela novije povijesti. Unutar Muzeja djeluje i restauratorska radionica za štafelajno slikarstvo. Prema podacima dostupnima na mrežnim stranicama Muzejskog dokumentacionog centra, muzejska građa MGS raspodijeljena je u osam zbirki unutar četiri odjela:

ARHEOLOŠKI ODJEL

Antička zbirka

Prapovijesna zbirka

Srednjovjekovna zbirka

ETNOGRAFSKI ODJEL

Etnografska zbirka

KULTURNO-POVIJESNI ODJEL

Kulturno-povijesna zbirka

Povijesna zbirka 1066. – 1797.

ODJEL NOVIJE POVIJESTI

Povijesna zbirka 1797. – 1944.

Povijesna zbirka 1945. – 1995.

Stručni nadzor obavljen je u Kulturno-povijesnom odjelu i Odjelu novije povijesti. Stručni nadzor obuhvatio je pregled knjiga inventara (rukopisnih i elektroničkih zapisa) i svih drugih zakonom propisanih oblika vođenja dokumentacije o muzejskim predmetima kako bi se utvrdilo kvalitetu (način) i kvantitetu (stupanj obrađenosti u svrhu registracije zbirki), te stanje muzejskih predmeta u spremištima i izložbenim prostorijama.

Stručna pomoć u cilju unapređenja stručnog rada obuhvatila je organiziranje i vođenje radnog sastanka o načinu vođenja elektroničkih zapisa u integriranom računalnom programu M++, te izrada prijedloga nove organizacije muzejskih zbirki i odjela muzeja. Sastanku su prisustvovali svi djelatnici Muzeja.

Kulturno-povijesni odjel vodi kustosica Marina Lambaša s kolegama Anitom Travčić, i kustosom pripravnikom Brunom Brakusom. Odjel ima četiri klasične knjige inventara:

1. 1-980,
2. 982-2.065,
3. 2.066-3.223
4. 3.224-3.871,

s ukupno 3.871 inventarnim zapisom. Građa je raspodijeljena u 19 cjelina prema vrsti materijala. Svi zapisi iz klasičnih knjiga inventara prepisani su u integrirani računalni program M++. Kako svaki odjel ima svoje knjige inventara, sukladno *Pravilniku o vođenju muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*, započeto je vođenje zajedničkog inventara. Nije provedeno zbrajanje svih dotadašnjih inventarnih oznaka, već se zajednički inventar počeo voditi od rednog broja 1.

Spremište s predmetima likovnih zbirki izuzetno je dobro organizirano, a građa uredno pospremljena i označena inventarnim brojevima. Spremište u kojem je pohranjen namještaj iz fundusa Muzeja je dislocirano i njega nismo obišli.

Odjel novije povijesti vodi kustosica Marijana Klisović. Odjel je podijeljen na dvije zbirke:

- I. Povijesna zbirka od 1797. do 1945. sa 6.945 muzejska predmeta od čega 4.224 inventirana i
- II. Povijesna zbirka od 1945. do 1995. godine s 1.702 muzejska predmeta od čega 1.398 inventiranih.

Odjel ima pet klasičnih knjiga inventara:

14. (u nizu svih knjiga inventara muzejskih predmeta) 1-1.601,
15. i 16. knjiga inventara nedostaju (nisu pronađene)
17. 4.501 - 5.078
18. 8.001 - 8.197.

Zašto je preskočeno oko 3.000 inventarnih brojeva nismo uspjeli utvrditi. Kustosica Marijana Klisović upozorila nas je na činjenicu da prilikom odlaska Gojka Lambaše u mirovinu (prethodnog ravnatelja i voditelja Odjela novije povijesti) nije napravljena primopredaja muzejske građe te za veliki broj muzejskih predmeta ne zna gdje se nalaze. Taj problem povećava i činjenica da nedostaju dvije knjige inventara koje su najvažniji dio dokumentacije o muzejskim predmetima.

Knjiga ulaska jedinstvena je za sve zbirke i odjele Muzeja, te počinje brojem 1. Po prelasku na računalno vođenje Knjige ulaska klasičnu Knjigu ulaska treba zaključati. Knjiga izlaska se ne vodi. Prilikom stručnog nadzora utvrđeno je da Muzej nema jedinstvenu informacijsku bazu, te nije u mogućnosti vršiti godišnji ispis inventarne knjige, kao što je propisano pravilnikom o dokumentaciji.

Nakon uvida u muzejsku građu i razgovora s kustosima, načinile smo *Prijedlog sistemskog organiziranja zbirki Muzeja* (bez Arheološkog i Etnografskog odjela koji nisu bili predmetom našeg stručnog nadzora). Arheološki odjel definiran je prema vremenskim razdobljima, a Etnografski prema vrsti materijala.

Kulturno-povijesni i Odjel novije povijesti nailaze probleme u raspodjeli muzejske građe koja je djelomično raspodijeljena u cjeline prema vrsti materijala, a djelomično prema razdobljima što je dovelo do preklapanja, kako vrste materijala (ista vrsta materijala u nekoliko zbirki) tako i razdoblja. Nadalje, osobna povezanost kustosa za pojedinu vrstu građe dovela je do privatiziranja dijela muzejske građe, odnosno nerazumijevanja funkcije Muzeja kao ustanove koja skrbi za građu prvenstveno za dobrobit cijele društvene i kulturne javnosti.

PRIJEDLOG SISTEMSKOG ORGANIZIRANJA ZBIRKI MUZEJA (bez Arheološkog i Etnografskog odjela):

KULTURNO POVIJESNI ODJEL

1. Zbirka starih majstora
2. Zbirka grafika do kraja 19. stoljeća
3. Zbirka lapida (kronološki se nastavlja na Zbirku lapida Arheološkog odjela)
4. Zbirka raritetnih tiskovina
5. Zbirka predmeta primijenjene umjetnosti i dizajna
6. Zbirka glazbala
7. Zbirka keramike i stakla (kronološki se nastavlja na Zbirku lapida Arheološkog odjela)
8. Zbirka lulica
(voditeljica Marina Lambaša)

9. Zbirka slikarstva (od 1990. do danas)
10. Zbirka kiparstva (od 1990. do danas)
11. Zbirka grafika i crteža (od 1990. do danas)
(voditeljica Anita Travčić)

12. Kartografska zbirka
13. Dokumentarna zbirka I. (do 1918. godine kojom završava dugo 19. stoljeće)
14. Numizmatička zbirka
15. Zbirka pečata
16. Zbirka glagoljskih oporuka
17. Zbirka oružja
(voditelj Bruno Brakus)

ODJEL NOVIJE POVIJESTI

1. Zbirka predmeta svakodnevnog života (sve što ne ulazi u domenu primijenjene umjetnosti i dizajna + fotografski pribor i fotografska oprema)
2. Zbirka fotografija, albuma, negativa i suvremenih medija
3. Zbirka razglednica
4. Zbirka memorabilija
5. Zbirka plakata
6. Zbirka Domovinskog rata (bez obzira na vrstu materijala)
7. Dokumentarna zbirka II (od 1918. do danas)
8. Zbirka vojne opreme
(voditeljica Marijana Klisović)

O predloženoj sistematskoj podjeli muzejske građe po zbirkama raspravljali smo na radnom sastanku 5. travnja. Ovakva podjela nije u potpunosti prihvaćena, barem ne u onom dijelu koji se odnosi na Zbirku predmeta primijenjene umjetnosti i Svakodnevnog života koje bi prema nekima trebale biti jedna zbirka iz koje bi dio predmeta pripao Etnografskoj zbirci(?). Nije prihvaćeno (u potpunosti jer su mišljenja bila podijeljena) izdvajanje Zbirke fotografija i novih medija te Zbirke razglednica iz Kulturno povijesnog odjela (radi objedinjavanja istovrsne grupe predmeta). Inzistiralo se na izdvojanju umjetničkih fotografija u novu zbirku koja bi pripadala KPO. Tražilo se, nadalje, i izdvojeno mišljenje matičara za likovne zbirke

druge razine (kolegice Dubravka Osrečki iz Muzeja za suvremenu umjetnost), jer mi navodno nismo nadležni za tu vrstu zbirki.

Napomena: Kulturno-povijesni odjeli muzeja druge razine pripadaju pod nadležnost matičara za kulturno-povijesne zbirke. Nadalje, kao dugogodišnja kustosica Zbirke fotografija, filmova i negativa Hrvatskoga povijesnog muzeja ne razumijem ovo inzistiranje na izdvajanju umjetničkih fotografija kao zasebne zbirke. Dokumentarne fotografije istovremeno mogu imati i umjetničke pretenzije, odnosno kvalitete, kao što i umjetnička fotografija može imati izuzetne dokumentarne vrijednosti. Istovremeno mogućnost upisa: umjetnička fotografija u polju: **tema** omogućava brzo i lako pretraživanje svih fotografija koje smo unutar jedinstvene Zbirke fotografija definirali atributom: umjetnička.

Kako bi se otklonile uočene nepravilnosti i bolje organizirao rad unutar odjela i zbirki Muzeja predlažemo da se:

1. na Stručnom vijeću donese odluka o **reorganizaciji zbirki**;
2. uputit Muzejskom dokumentacijskom centru u Zagrebu zahtjev za provedbom reorganizacije i promjene naziva zbirki muzeja – broj **inventiranih** muzejskih predmeta pojedinih zbirki iskazati prema dosad utvrđenom stanju, odnosno već poslanim brojčanim podacima;
3. nakon provedene reorganizacije i preimenovanja zbirki, provesti **reviziju** onih zbirki koje su spremne za registraciju (npr. Kartografska zbirka, Zbirka glagoljskih oporuka...) kako bi se ustanovio točan broj inventiranih i neinventiranih predmeta zbirke.
4. nakon provedene revizije i ispravka (ujednačavanja) pojedinih upisa u integriranom računalnom muzejskom programu M++, a u skladu sa *Priručnikom za oblikovanje podataka za osnovne elemente opisa povijesnih zbirki* uputiti nadležnom tijelu zbirku(e) na registraciju. Revizija je ujedno idealna prilika za otpis onih neinventiranih predmeta koji opterećuju zbirku, odnosno ne zavređuju status muzejskih predmeta. Za registraciju zbirki važan je **samo broj inventiranih** (stručno obrađenih) muzejskih predmeta koji ne smije biti manji, ali može biti veći od već prijavljenog broja muzejskih predmeta. **Registrirati se može samo zbirka kao cjelina**, nikako jedan njezin dio;
5. četiri postojeće informacijske baze treba spojiti u jedinstvenu, kako bi se mogla formirati jedinstvena knjiga inventara i omogućiti uvid svim stručnim djelatnicima u cjeloviti fundus Muzeja. Nakon spajanja, potrebno je izvršiti **ispis** onog dijela građe, koji nije upisan u stare inventarne knjige već samo u informacijsku bazu M++. Ispis treba načiniti za cijeli muzej po godinama, sukladno *Pravilniku*, uvezati pojedine stranice i pohraniti zajedno sa starim knjigama inventara.
6. zaključati sve klasične knjige inventara prema naputku više dokumentaristice HPM-a Jelene Balog Vojak. Kako su pojedine u lošem stanju trebalo bi ih dati na restauriranje. Njihova pohrana i čuvanje je izuzetno važna jer su osnovni i glavni izvor informacija i zakonom propisana primarna dokumentacija o muzejskim predmetima. Predlažemo da se knjige čuvaju kod buduće dokumentaristice MGŠ u ormaru pod ključem. Također, predlažemo da kolegica, kada stupi na mjesto dokumentarista, dođe na konzultacije dokumentaristima svih matičnih muzeja prve razine zbog kompleksnosti građe Muzeja grada Šibenika.
7. pronaći knjige inventara Odjela novije povijesti koje nedostaju: Knjige 15 i 16. Ukoliko se knjige ne pronađu treba hitno napraviti ispise iz mikrofilmova kako bi

se pristupilo prijepisu knjiga i utvrđivanju činjeničnog stanja Zbirki koje pripadaju ovom Odjelu.

8. prilikom dodjele novih inventarnih brojeva za početak računalnog upisa neinventirane muzejske građe nije se poštovao *Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* (N.N. br. 108., iz 2002. godine čl. 6) koji nalaže da se za fundus pojedinoga muzeja vodi **jedinstvena inventarna knjiga muzejskih predmeta**. Takvo vođenje pretpostavlja utvrđivanje jedinstvenog inventarnog broja. (Dobije se zbrojem zapisa u svim inventarnim knjigama Muzeja). Umjesto toga Odjelima su podijeljeni brojevi i svaki odjel nastavio je upisivati neinventiranu muzejsku građu od inventarnog broja 1. Kako je broj takvih zapisa prilično velik predlažemo da se, bez obzira na dosadašnje zapise uvede jedinstveni inventarni, a neiskorišteni brojevi inventara (navodno je svaki odjel dobio oko 2.000 brojeva) zanemare.
9. prilikom pregleda upisa građe u integralni računalni muzejski program M++ u Kulturno povijesnom odjelu uočene su slijedeće nepravilnosti koje treba ispraviti:
 - nisu ispunjeni osnovni elementi opisa potrebni za registraciju
 - neujednačenost korištenih pojmova (stolac / stolica; pisaći stroj / pisaća mašina)
 - korištenje lokalizama (uvijek prvo staviti književni naziv, a onda može i lokalni; špiritijera, bonagracije, viklere, bocun)
 - u elementu opisa *naslov predmeta* ponavljaju se pojmovi iz elementa opisa *naziv/vrsta predmeta*, samo s velikim početnim slovom. Preporuča se korištenje opisnog naslova radi kvalitetnijeg razlikovanja više sličnih ili istih predmeta (npr. mobitel / Mobitel).

Za rješavanje problematike terminologije preporuča se korištenje već spomenutog *Priručnika za oblikovanje podataka za osnovne elemente opisa povijesnih zbirki*.
10. oformiti računalnu Knjigu izlaska, Knjigu ulaska i Knjigu pohrane (ukoliko postoji pohrana) muzejskih predmeta kao zakonom propisane primarne dokumentacije o muzejskim predmetima.

Sukladno svemu navedenom, vidljiva je potreba novog stručnog nadzora početkom jeseni kako bi se utvrdilo stanje nakon provedenih prijedloga.

Zagreb, 13.4.2017.

Nataša Mataušić, matičarka prve razine za povijesne muzeje i zbirka
Jelena Balog Vojak, viša dokumentaristica
Zdenka Šinkić, viša informatičarka

N. Mataušić